

11 Ekologisk produktion

I kapitel 11 redovisas uppgifter om ekologisk odling inom jordbruk och trädgård samt ekologisk djurhållning. Viss arealstatistik samt ersättningar redovisas även i kapitel 9.

Sammanfattning

Den ekologiska produktionen

Regeringens mål för den ekologiska produktionen fram till år 2005 är att 20 % av åkermarken ska odlas ekologiskt och att den ekologiska animalieproduktionen ska öka. Av antalet mjölkkor och slaktdjur av nöt och lamm bör 10 % finnas i ekologisk odling till 2005. Ett av huvudargumenten för att sätta upp ett mål för ekologisk produktion är att målet i sig utgör en av flera åtgärder för att uppnå de nationella miljö kvalitetsmålen.

Ekologisk odling är en odlingsmetod som syftar till ett naturanpassat jordbruk utan lättlösligt handelsgödsel och bekämpningsmedel. Kretsloppstänkande och strävan efter ett kulturlandskap med stor artrikedom och biologisk mångfald är några av målsättningarna med ekologisk odling. Målsättningen är också att producera jordbruksprodukter av bra kvalitet med hjälp av uthålliga produktionsmetoder.

Från konsumentsynpunkt är det nödvändigt med garantier för hur de ekologiskt odlade produkterna odlas. I Sverige finns ett godkänt kontrollorgan, KRAV. KRAV är godkänd av Jordbruksverket och Livsmedelsverket att utföra kontroll av ekologisk produktion. Certifierade ekologiska produkter kan vara märkta med KRAV, Demeter eller EU: s logotyp för ekologiska produkter. EU: s logotyp är inte vanligt förekommande i Sverige.

KRAV och Demeterförbundet (biodynamisk odling) ställer sinsemellan något olika krav på godkännande. Vid biodynamisk odling krävs inte bara frånvaro av kemiska bekämpnings- och gödselmedel utan även att biodynamiska

preparat används för att stimulera jordens och växternas biologiska förhållanden i syfte att erhålla livsmedel med hög kvalitet. Produkter som odlats ekologiskt men inte certifierats säljs som konventionellt odlade.

Ekologiskt odlade arealer

Ekologiskt odlade arealer finns redovisade med två definitioner. I tabellerna från KRAV redovisas certifierade arealer från vilka produktionen kan säljas med ekologisk märkning. I övriga tabeller är det i stället arealer där man sökt miljöstödd för ekologiska produktionsformer.

I tabell 11.1–11.6 återges vissa delar av den statistik som tas fram av KRAV. Under året har en revidering av äldre uppgifter gjorts i samband med framtagning av en ny databas.

I **tabell 11.1** redovisas andelen KRAV-kontrollerad åkerareal (dvs. inklusive s.k. karensareal) i landet med uppdelning på län. Den totala KRAV-kontrollerade åkerarealen år 2003 var drygt 183 000 hektar, vilket är i stort sett oförändrat jämfört med föregående år.

De högsta andelarna redovisas för Södermanlands, Västmanlands och Uppsala län. Den lägsta andelen har Norrbottens och Västerbottens län där endast 2,3 % av åkerarealen i dessa båda län är KRAV-kontrollerad ekologisk areal. Genomsnittet för landet är 6,9 %. Andelen har ökat kontinuerligt sedan 1991 då endast 1,1 % av åkerarealen var ekologiskt odlad.

I **tabell 11.2** har den för ekologisk odling godkända arealen delats upp på grödor. Av denna areal upptas knappt 38 % av "Vall på åker", nästan 29 % av "Spannmål" och knappt 19 % av "Betesmark, ej åker".

I **tabell 11.3** redovisas antalet odlare på

KRAV-anslutna gårdar. De uppgick år 2003 till 3 363 jordbrukare varav 636 var odlare vars gårdar inte var helt omställda, dvs. gårdar med både ekologisk och konventionell odling. Anslutningen har tidigare ökat kontinuerligt men antalet odlare har nu minskat gentemot föregående år. I tabellen redovisas även den KRAV-kontrollerade arealen med uppdelning på godkänd areal och karensareal. Den KRAV-kontrollerade arealen fortsätter att öka även för 2003. Det bör understrykas att arealuppgifterna även inkluderar "Betesmark (ej åker)" (närmast betesmark i SCB:s terminologi, se "Om statistiken"). Arealen "Betesmark, ej åker" uppgick år 2003 till ca 39 000 hektar (**tabell 11.2**).

I tabell 11.7–11.13 redovisas arealer, skörd per hektar och produktion för arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Den totala arealen med miljöstödd för ekologisk produktion inklusive gamla miljöprogrammet var 2003 drygt 430 000 hektar. En mindre del av arealerna, de från gamla miljöprogrammet, har fördelats på produktionsområden enligt schablonmetod.

I **tabell 11.7** redovisas spannmålsarealer med stöd för ekologisk odling med uppdelning på produktionsområden och riket. Den totala spannmålsarealen år 2003 var nästan 103 000 hektar. Havre är den gröda som har den största omfattningen av odlingen med drygt 34 000 hektar. Vårkorn med miljöstödd för ekologisk odling odlas på drygt 21 000 hektar medan höstvetete odlas på drygt 14 000 hektar. I Svealands slättbygder, Götalands norra slättbygder och Götalands skogsbygder odlas de största ekologiska spannmålsarealerna.

I **tabell 11.8** redovisas den för ekologisk oljväxtarealen med miljöstödd. Odling av höst-raps har störst omfattning med 780 hektar. Vår-ryps odlas på 620 hektar, vårraps på drygt 400 hektar medan odlingen av höstrybs är begränsad till ca 80 hektar.

I **tabell 11.9** redovisas arealer med miljöstödd för potatis och ärtor. De uppgick år 2003 till drygt 1 000 hektar matpotatis och drygt 6 200 hektar ärtor.

I **tabell 11.10** redovisas beräknad slåttervallsarealer med miljöstödd. Arealen uppgick år 2003 till drygt 220 000 hektar. Om vallen enbart

använts som betesvall har arealerna reducerats för detta i samband med beräkning av skörden. De redovisade arealerna i tabell 11.10 är därför inte desamma som lantbrukarna sökt stöd för där även betesvall ingår.

Ekologisk produktion

I **tabell 11.10** redovisas även ekologisk skörd av slåttervall på arealer med miljöstödd. Den totalt inbärgade skörden för 2003 var nästan 1,0 miljoner ton, fördelat på första skörd som beräknas till drygt 0,6 miljoner ton och återväxtskörd, ca 0,3 miljoner ton. Skörden per hektar beräknades till nästan 4 400 kilo per hektar för riket.

I tabell 11.11–11.13 redovisas skörd per hektar och produktion för arealer med miljöstödd för ekologisk produktion.

I **tabell 11.11** redovisas hektarskördar för spannmål med stöd för ekologisk odling med uppdelning på produktionsområden och riket. Högst hektarskördar hade höstvetete och rågvete år 2003 med 3 100 kilo per hektar. Vårvetete nådde nästan upp till 3 000 kilo per hektar medan höstråg och blandsäd hade en avkastning på knappt 2 700 kilo per hektar.

Havre är den gröda som har den största omfattningen av odlingen. Hektarsköörden var 2 460 kilo per hektar. Avkastningen för vårkorn med miljöstödd för ekologisk odling var på samma nivå, 2 440 kilo per hektar. Avkastningsnivåerna är mellan 55 % och 76 % av den ordinarie hektarskörd som skattats för riket. Den bör då understrykas att ordinarie skörden innefattar även skörden från den ekologiska odlingen.

I **tabell 11.12** redovisas totalskördar från arealer med miljöstödd från ekologisk produktion. Vid beräkning av total skörd används arealer som planerats att skördas som mogen gröda. Arealer som skördats som grönfoder ingår inte. De beräknade totalskördarna avser inte certifierade kvantiteter. Totalsköörden av höstvetete och vårvetete uppgick 2003 till 44 000 respektive 25 500 ton. Störst totalskörd för både höst- och vårvetete uppmättes i Svealands slättbygder. Totalsköörden för höstråg skattades till 7 000

ton. Totalskörden för havre respektive vårkorn beräknades till 76 000 respektive 49 000 ton. Totalskörden av rågvete och blandsäd har beräknats till nästan 13 000 respektive drygt 19 000 ton. Störst andel av rikets produktion har blandsäd, där cirka 19 % av totala produktionen i riket är ekologiskt odlad. För vårvete är nästan 11 % av totala produktionen i riket ekologiskt odlad. För havre är ca 7 % ekologiskt odlad och för höstråg och rågvete cirka 6 %. Av vårkorn och höstvetete är cirka 3 respektive 2 % ekologiskt odlad.

Totalskörden av ärtor uppgick 2003 till 12 700 ton (**tabell 11.13**). Störst totalskörd uppmättes i Svealands slättbygder. Totalskörden för matpotatis var 10 500 ton. För ärtor är cirka 16 % av totala produktionen i riket ekologiskt odlad. För matpotatis är mindre än 2 % ekologisk. Produktionen avser ekologisk produktion odlad på arealer med miljöstöd. All produktion på denna areal är inte certifierad för försäljning som ekologiskt odlade produkter.

Ekologisk trädgårdsodling

Den för ekologisk odling godkända arealen av frukt, bär och grönsaker på åker redovisas i **tabell 11.2**. I **tabell 11.4** har den KRAV-kontrollerade arealen delats upp på vissa trädgårdsprodukter. Arealen frukt, bär och grönsaker år 2003 var 844 hektar, vilket är en ökning med 6 % jämfört med föregående år. Morötter odlas på 165 hektar (20 %) av den totala KRAV-kontrollerade trädgårdsarealen Svarta vinbär är den näst största kulturen med drygt 80 hektar i odling. Odlingen av jordgubbar och lök uppgår till cirka 50 hektar vardera, medan övriga kulturer har en odlingsareal som understiger 30 hektar.

Den KRAV-godkända odlingen i växthus framgår av **tabell 11.5**. Den ekologiskt odlade växthusytan ökade med nästan 47 % mellan 2001 och 2002 för att sedan minska med 11 % mellan 2002 och 2003. Den ekologiskt odlade arealen enligt trädgårdsinventeringen för 2002 redovisas i **tabell 11.14**. Arealen 2002 för ekologisk odling enligt denna undersökning var 964 hektar motsvarande 7,3 % av trädgårdsodlingen på friland och den ekologiskt odlade

växthusytan var 62 000 kvm motsvarande 2 % av den totalt odlade växthusytan i Sverige.

Ekologisk djurhållning

Ekologisk djurhållning bedrivs av samma skäl som ekologisk odling. Ekologisk djurhållning kräver ekologisk växtodling för att förse djuren med egenproducerat ekologiskt foder i så stor utsträckning som möjligt. En god hälsa hos djuren anses främjas och de ges möjlighet till ett naturligt beteende och en värdig tillvaro. Den ekologiska djurhållningen enligt KRAV:s statistik redovisas i **tabell 11.6**. Sedan föregående år har antalet suggor och övriga svin, slaktkycklingar och lamm minskat. Den största procentuella ökningen står värphöns för, som ökat i antal med 30 % jämfört med föregående år.

Om statistiken

Följande begrepp som används inom ekologisk odling kan behöva förtydligas:

Karens, karensår, karensareal

De första åren en åker odlas enligt KRAV:s regler blir varken grödan eller marken godkänd. Dessa år kallas "karensår". På samma sätt blir djurhållning godkänd först efter en viss "karenstid". Under karenstid sker kontroll precis på samma sätt som för all produktion som är ansluten till KRAV. Statistik över den KRAV-kontrollerade arealen inkluderar som regel karensarealen.

KRAV-godkänd odling

Odling som uppfyller KRAV:s alla regler för ekologiskt lantbruk.

Konventionell odling

All odling som ej kan klassas som ekologisk kallas för konventionell odling.

Bete och slåtter (ej åker)

Betesmarker som ej är lämplig att plöja och därmed inte ingår i växtföljden. Dessa marker benämns hos KRAV som permanenta beten

och redovisas i KRAV:s statistik eftersom de har betydelse för djurhållningen i ekologisk produktion och dessutom ingår i KRAV:s kontroll.

Miljöstöd för ekologisk odling

Areal och växthusytor som omfattas av miljöstöd för ekologisk produktion utan att odlarna är anslutna till den särskilda kontrollen. Statistik rörande stödet till ekologisk odling tas fram av Jordbruksverket och redovisas översiktligt i kapitel 9. Arealer fördelat på grödor och

produktion för dessa arealer redovisas i tabellerna 11.7–11.14

Annan publicering

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning publicerar KRAV på sin webbplats www.krav.se.

Definitiva uppgifter om hektar- och totalskördar redovisas i Statistiska meddelanden, serie JO 16.

Tabell 11.1
KRAV-kontrollerad åkerareal (KRAV-godkänd inkl. karens) samt total åkerareal 2003

KRAV controlled arable land and total arable land

	Areal åkermark, ha		Andel KRAV-kontrollerad åkerareal %
	KRAV-kontrollerad	Total åkerareal	
<i>Län</i>			
Stockholms	7 090	85 220	8,3
Uppsala	14 865	149 675	9,9
Södermanlands	14 889	127 767	11,7
Östergötlands	15 906	208 395	7,6
Jönköpings	5 644	91 416	6,2
Kronobergs	2 920	50 433	5,8
Kalmar	4 452	126 120	3,5
Gotlands	7 328	85 970	8,5
Blekinge	1 234	32 517	3,8
Skåne	12 308	454 722	2,7
Hallands	7 155	114 270	6,3
Västra Götalands	43 924	475 496	9,2
Värmlands	9 073	109 910	8,3
Örebro	5 709	106 405	5,4
Västmanlands	13 173	122 588	10,7
Dalarnas	3 924	60 731	6,5
Gävleborgs	5 198	69 226	7,5
Västernorrlands	2 826	49 821	5,7
Jämtlands	3 417	41 538	8,2
Västerbottens	1 599	70 007	2,3
Norrbottnens	826	36 363	2,3
<i>Hela riket</i>			
2003	183 463	2 668 586	6,9
2002	183 495	2 679 941	6,8
2001	154 673	2 694 184	5,7

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.2

KRAV-godkända arealer för olika grödor och grödgrupper 2003, hektar*KRAV certified areas for different crops and groups of crops*

	Summa godkänd jordbruks- areal	Varav					
		Spannmål	Ärtor och bönor	Oljeväxter exkl. lin ¹	Lin	Potatis och betor ²	Träda
<i>Län</i>							
Stockholms	8 273	2 139	83	71	0	7	516
Uppsala	16 335	5 721	549	21	1	22	1 605
Södermanlands	17 086	5 273	721	115	31	6	1 573
Östergötlands	18 311	5 218	769	29	1	31	1 285
Jönköpings	7 509	1 368	82	57	0	8	147
Kronobergs	4 281	591	26	18	0	7	78
Kalmar	7 623	1 163	142	0	18	33	226
Gotlands	10 327	1 878	189	35	29	219	433
Blekinge	1 664	239	47	9	0	48	107
Skåne	14 574	3 715	506	331	4	457	551
Hallands	7 777	2 563	384	116	24	94	455
Västra Götalands	46 154	15 362	2 805	583	32	180	3 505
Värmlands	9 350	2 847	233	38	0	51	849
Örebro	6 535	1 776	161	31	19	12	598
Västmanlands	12 739	5 308	620	10	0	9	1 585
Dalarnas	3 663	1 144	116	4	0	84	223
Gävleborgs	5 551	1 636	58	19	0	94	237
Västernorrlands	3 267	631	1	2	0	24	169
Jämtlands	3 906	612	1	0	0	16	95
Västerbottens	1 619	349	2	0	0	10	84
Norrbottnens	774	210	0	7	0	56	41
<i>Hela riket</i>							
2003	207 319	59 741	7 496	1 499	158	1 467	14 362
2002	190 318	51 573	7 175	1 533	158	1 557	12 501
2001	161 703	42 193	5 140	1 258	211	1 441	10 609

1) Inkl. höstraps, höstrybs, vårraps och vårrys.

2) Inkl. mat- och fabrikspotatis, socker- och foderbetor.

3) Betesmarker som ej är lämpliga att plöja och därmed inte ingår i växtföljden. Dessa redovisas i KRAV:s statistik eftersom de har betydelse för djurhållningen i ekologisk produktion och dessutom ingår i KRAV:s kontroll.

4) Inkl. rörlin, salix och poppel.

5) Inkl. bovete, spannmålsförsök, hirs, solros, oljeväxtförsök, vitsenap, sötlupiner, vicker, spånadsin, viltbete, skyddszoner, gröngödsling, våtmark, julgransodling m.m.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.2 (forts.)

	Varav						
	Vall på åker	Betes- mark m.m. (ej åker) ³	Grön- foder och majs	Frukt och bär	Grön- saker och kryddor	Energi- skog m.m. ⁴	Övrig mark- använd- ning ⁵
<i>Län</i>							
Stockholms	3 499	1 738	1	8	9	4	126
Uppsala	5 067	2 883	31	3	2	38	325
Södermanlands	6 163	2 874	21	2	1	37	250
Östergötlands	6 204	4 512	10	10	18	54	118
Jönköpings	3 424	2 247	10	1	4	0	130
							0
Kronobergs	2 060	1 474	8	1	1	0	8
Kalmar	2 417	3 537	17	2	11	0	25
Gotlands	4 005	3 357	32	2	53	0	47
Blekinge	583	614	1	1	8	0	1
Skåne	5 084	3 226	52	27	113	107	285
							0
Hallands	2 852	1 094	50	4	34	1	58
Västra Götalands	16 129	6 690	53	28	48	28	594
Värmlands	4 459	656	54	1	11	22	88
Örebro	2 652	1 045	6	12	1	51	138
Västmanlands	3 382	1 383	9	0	4	8	377
							0
Dalarnas	1 687	285	9	54	4	0	42
Gävleborgs	2 842	559	22	2	1	4	39
Västernorrlands	1 873	507	29	9	3	1	12
Jämtlands	2 518	568	66	0	3	0	8
Västerbottens	1 053	81	12	0	3	0	14
							0
Norrbottnens	403	31	0	10	0	0	5
Hela riket							
2003	78 355	39 361	492	178	330	355	2 688
2002	73 909	37 140	578	160	307	302	2 859
2001	64 508	32 069	1 025	166	301	286	2 110

Tabell 11.3

Kontrollerad areal och antal odlare på KRAV-anslutna gårdar 2003

Controlled area and number of cultivators on KRAV certified holdings

	Areal, hektar			Antal odlare		
	KRAV God- känd	Karens	Summa	KRAV Helt omlagda ¹	Ej helt omlagda ²	Summa
<i>Län</i>						
Stockholms	8 273	659	8 932	104	9	112
Uppsala	16 335	1 880	18 215	163	55	218
Södermanlands	17 086	837	17 923	148	36	183
Östergötlands	18 311	2 617	20 928	171	62	231
Jönköpings	7 509	502	8 011	114	5	119
Kronobergs	4 281	197	4 478	66	3	69
Kalmar	7 623	498	8 121	81	15	96
Gotlands	10 327	430	10 757	119	38	157
Blekinge	1 664	226	1 890	30	4	34
Skåne	14 574	1 237	15 811	186	67	253
Hallands	7 777	530	8 307	130	44	174
Västra Götalands	46 154	5 155	51 309	703	160	861
Värmlands	9 350	358	9 708	120	14	134
Örebro	6 535	227	6 762	112	17	129
Västmanlands	12 739	1 953	14 692	138	69	207
Dalarnas	3 663	560	4 223	61	12	73
Gävleborgs	5 551	245	5 796	111	15	126
Västernorrlands	3 267	77	3 344	57	5	62
Jämtlands	3 906	124	4 030	67	1	68
Västerbottens	1 619	62	1 681	36	1	37
Norrbottnens	774	83	857	16	4	20
<i>Hela riket</i>						
2003	207 319	18 457	225 776	2 733	636	3 363
2002	190 318	35 194	225 512	2 837	705	3 542
2001	161 698	31 399	193 097	2 654	684	3 338

1) Helt omlagd = all mark på gården är KRAV-godkänd eller i karens.

2) Ej helt omlagd = någon del av gården brukas konventionellt.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.4

Arealer av vissa KRAV-kontrollerade trädgårdsväxter 2003, hektar

Areas of certain KRAV controlled horticultural plants

	Frukt, bär och grön- saker	Varav					Frukt		Varav Äpple	
		Lök	Morot	Röd- betor	Vit- kål	Bär	Svarta vinbär	Jord- gubbar		
<i>Län</i>										
Stockholms	37,9	2,2	1,4	0,9	0,2	4,9	1,6	1,1	6,8	2,4
Uppsala	16,8	–	1,4	–	–	2,9	0,6	–	1,5	0,5
Södermanlands	7,7	0,1	0,1	–	0,3	0,8	–	0,1	1,6	1,6
Östergötlands	36,6	1,4	12,8	–	0,7	10,1	0,1	7,7	1,5	–
Jönköpings	13,4	–	–	–	–	0,6	–	–	–	–
Kronobergs	5,1	0,3	–	–	0,3	1,3	–	0,1	0,2	–
Kalmar	29,5	–	0,2	–	–	3,5	0,2	1,8	0,4	–
Gotlands	93,3	12,6	32,7	7,6	–	2,7	–	0,8	3,1	0,7
Blekinge	12,0	–	8,2	–	–	0,6	–	0,6	–	–
Skåne	207,7	17,9	74,6	8,4	–	10,3	0,8	8,3	33,0	8,9
Hallands	64,9	9,1	6,6	3,3	0,8	2,6	0,2	1,7	2,0	1,0
Västra Götalands	105,2	1,1	12,9	9,4	22,7	29,7	5,8	15,3	2,7	2,2
Värmlands	29,8	1,4	2,5	–	2,0	1,0	0,5	–	2,9	–
Örebro	40,0	0,2	0,4	–	–	10,4	7,0	2,8	17,4	1,6
Västmanlands	10,0	0,3	1,0	0,2	1,4	2,8	–	0,5	0,1	–
Dalarnas	65,9	0,2	2,5	–	0,5	53,7	47,4	5,7	–	0,1
Gävleborgs	12,2	–	1,0	–	–	1,9	–	1,7	–	–
Västernorrlands	14,9	0,1	2,5	–	–	8,9	5,8	3,1	–	–
Jämtlands	7,6	–	1,7	0,1	–	0,4	–	0,3	–	–
Västerbottens	12,8	–	2,0	–	0,5	0,2	0,2	–	–	–
Norrbottens	20,7	–	0,1	–	0,1	10,4	10,4	–	–	–
<i>Hela riket</i>										
2003	843,8	46,9	164,6	29,9	29,5	159,5	80,5	51,4	73,1	19,0
2002	794,4	42,5	146,7	23,6	32,5	149,5	65,5	53,3	66,2	15,9
2001	777,5	37,6	177,8	41,4	17,7	154,1	69,6	60,3	50,7	18,6

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.5
Yta KRAV-godkänd växthusodling 2003, m²
KRAV certified cultivation in greenhouses

	Tomat	Gurka	Sallad	Krydd- växter	Övrigt	Totalt
<i>Län</i>						
Stockholms	4 412	1 695	2 147	345	1 939	10 538
Uppsala	685	318	50	90	496	1 639
Södermanlands	725	125	275	4 379	475	5 979
Östergötlands	532	4 106		1 050	4 332	10 020
Jönköpings	530	400	145	100	900	2 075
Kronobergs	267	67	7	–	137	478
Kalmar	–	–	–	–	–	–
Gotlands	2 588	420	–	13	314	3 335
Blekinge	–	360	–	–	0	360
Skåne	2 640	504	–	3 810	1 902	8 856
Hallands	1 100	1 570	–	–	1 070	3 740
Västra Götalands	3 890	1 582	1 320	5 732	3 806	16 330
Värmlands	480	505	–	5	1 330	2 320
Örebro	1 000	869	–	53	1 449	3 371
Västmanlands	150	125	–	–	850	1 125
Dalarnas	2 192	1 405	100	276	355	4 328
Gävleborgs	1 383	500	–	10	766	2 659
Västernorrlands	404	50	9	58	19	540
Jämtlands	305	150	–	300	870	1 625
Västerbottens	70	560	375	–	685	1 690
Norrbottnens	–	–	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>						
2003	23 353	15 311	4 428	16 221	21 695	81 008
2002	22 454	11 704	5 391	15 278	36 130	90 957
2001	15 149	7 808	3 879	12 845	22 270	61 951

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.6**Antal KRAV-godkända djur samt antal djur i karens 2003***Number of KRAV certified animals and animals qualifying for certification*

Område	Mjölkkor	Am- och dikor	Övriga nöt ¹	Får exkl. lamm ²	Lamm ³
<i>Län</i>					
Stockholms	903	608	1 740	913	1 475
Uppsala	1 634	736	3 605	794	1 507
Södermanlands	1 351	1 115	4 001	1 051	1 522
Östergötlands	1 778	914	4 088	1 264	1 846
Jönköpings	1 531	755	3 989	491	739
Kronobergs	641	634	2 090	620	855
Kalmar	713	594	2 296	1 091	1 386
Gotlands	828	607	2 455	2 172	3 240
Blekinge	189	182	622	317	453
Skåne	1 268	1 767	5 390	2 397	3 069
Hallands	1 109	533	2 481	355	595
Västra Götaland	5 350	2 887	12 565	2 691	3 894
Värmlands	818	685	2 390	300	454
Örebro	538	373	1 347	303	501
Västmanlands	918	446	2 064	557	943
Dalarnas	370	165	836	146	215
Gävleborgs	770	224	1 554	233	298
Västernorrlands	380	273	860	449	463
Jämtlands	833	132	1 355	269	360
Västerbottens	285	62	565	35	75
Norrbottnens	11	29	72	89	166
<i>Hela riket</i>					
2003	22 218	13 721	56 365	16 537	24 056
2002	21 533	13 468	55 207	16 063	24 762
2001	20 712	12 534	52 558	14 615	23 404
<i>Djur i karens</i>					
2003	65	921	2 098	..	171 ⁴
2002	286	1 414	2 877	..	639 ⁴
2001	880	1 661	5 437	..	796 ⁴

1) Inkl. avelstjurar, kalvar, ungdjur, kalvar till vidareförädling o. stutar.

2) Inkl. mjölkfår, tackor o. baggar.

3) Inkl. lamm, vinterlamm o. lamm till vidareuppfödning.

4) Exkl. vinterlamm o. lamm till vidareuppfödning.

5) Galtar, smågrisar o. slaktsvin, för djur i karens enbart galtar o. slaktsvin.

Källa: KRAV ekonomisk förening.

Tabell 11.6 (forts.)

Område	Suggor	Övriga svin ⁵	Värp-höns	Slakt-kyck-lingar
<i>Län</i>				
Stockholms	–	20	6 880	–
Uppsala	120	2 217	7 922	–
Södermanlands	84	1 629	15 110	–
Östergötlands	139	2 226	91 710	–
Jönköpings	2	26	–	–
Kronobergs	23	385	12 000	–
Kalmar	55	825	13 753	–
Gotlands	–	30	11 855	–
Blekinge	–	–	15	–
Skåne	102	2 624	46 697	21 600
Hallands	143	3 354	4 720	–
Västra Götaland	209	4 747	37 920	–
Värmlands	16	1 652	23 900	–
Örebro	72	46	14 310	–
Västmanlands	35	650	17 700	–
Dalarnas	4	12	2 600	–
Gävleborgs	6	60	10 884	–
Västernorrlands	–	–	3 300	–
Jämtlands	12	136	290	–
Västerbottens	24	449	389	–
Norrbottnens	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>				
2003	1 046	21 088	321 955	21 600
2002	1 173	24 825	247 693	31 072
2001	1 229	26 436	186 102	17 920
<i>Djur i karens</i>				
2003	67	103	3520	..
2002	83	18	8 399	..
2001	109	5	5 881	..

Tabell 11.7
Spannmål 2003. Arealer med ekologisk odling¹
Cereals. Areas with cultivation in organic farming

Område; storleksgrupp	Arealer, hektar								
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd	Summa spann- måls- areal
<i>Produktionsområden</i>									
Gss	500	880	150	0	870	700	280	360	3 740
Gmb	580	660	430	10	2 200	1 060	610	1 000	6 570
Gns	4 120	2 790	800	20	1 330	7 520	1 200	2 900	20 680
Ss	6 860	3 030	730	20	3 080	11 030	820	2 370	27 950
Gsk	1 230	690	320	30	3 430	7 190	1 150	3 750	17 800
Ssk	940	590	220	–	2 280	4 130	140	1 710	10 010
Nn	30	10	10	–	4 910	1 530	10	4 180	10 680
Nö	0	–	0	–	2 990	850	–	1 690	5 540
<i>Hela riket</i>									
2003	14 270	8 660	2 660	90	21 100	34 020	4 220	17 960	102 960

1) Uppgifterna avser arealer med miljöstöd för ekologisk produktion.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.8
Oljeväxter 2003. Arealer med ekologisk odling¹
Oilseed crops. Areas with cultivation in organic farming

Område; Storleksgrupp	Arealer, hektar					Summa areal av raps och rybs	Oljelin
	Höstraps	Våraps	Höstrybs	Vårrys			
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	190	10	–	0	190	20	
Gmb	30	240	–	40	310	80	
Gns	440	70	10	130	660	210	
Ss	10	40	50	320	420	150	
Gsk	100	60	20	70	250	20	
Ssk	0	–	0	30	30	20	
Nn	–	–	–	20	20	–	
Nö	–	0	–	0	0	–	
<i>Hela riket</i>							
2003	780	410	80	620	1 880	500	

1) Uppgifterna avser arealer med miljöstöd för ekologisk produktion.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.9
Potatis och ärter 2003. Arealer med ekologisk odling¹, hektar

Potatoes and peas. Areas with cultivation in organic farming

Område; storleksgrupp	Arealer, hektar	
	Matpotatis	Ärter
<i>Produktionsområden</i>		
Gss	110	180
Gmb	150	440
Gns	130	1 880
Ss	60	2 560
Gsk	120	670
Ssk	150	480
Nn	220	10
Nö	90	0
<i>Hela riket</i> 2003	1 020	6 220

1) Uppgifterna avser arealer med miljöstöd för ekologisk produktion.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.10
Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2003. Areal, hektarskörd och totalskörd vid ekologisk odling¹

Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.

Crop area, yield per hectare and total production in organic farming

Område	Antal företag	1:a skörd			Återväxt		Inbärgad vallskörd	
		Areal, hektar ²	Total inbärgad skörd, ton ³	Inbärgad skörd, kg/ha ³	Total inbärgad skörd, ton ^{3,4}	Inbärgad återväxt, kg/ha ^{3,4}	Totalt inbärgad, ton ³	Kg/ha ³
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	27	4 420	13 600	3 090	14 100	3 200	27 800	6 290
Gmb	45	14 550	40 600	2 790	28 600	1 970	69 200	4 750
Gns	49	20 250	56 600	2 800	40 700	2 010	97 400	4 810
Ss	90	37 520	107 000	2 850	56 200	1 500	163 200	4 350
Gsk	64	60 080	172 600	2 870	111 200	1 850	283 800	4 720
Ssk	52	25 980	84 800	3 260	28 700	1 100	113 400	4 360
Nn	44	39 430	107 200	2 720	41 100	1 040	148 400	3 760
Nö	34	19 820	48 100	2 430	13 100	660	61 200	3 080
<i>Hela riket</i> 2003	405	220 230	629 400	2 860	336 500	1 530	965 900	4 390

1) Uppgifterna avser arealer och skörd från arealer med miljöstöd för ekologisk produktion.

2) Arealen slåttervall har skattats genom att minska den totala vallarealen med andelen betesvall.

3) Vattenhalt 16,5 procent.

4) Återväxtskörden per hektar har beräknats utslagen på den totala slåttervallsarealen, dvs. hela arealen och ej enbart den där återväxten tillvaratas.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.11

Spannmål 2003. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha^{1,2}*Cereals. Yield per hectare in organic farming*

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	–	3 750	4 110
Gmb	2 850	2 800	3 420	3 160	..
Gns	3 190	2 610	2 910	–	2 430	2 460	3 440	2 880
Ss	2 980	3 160	2 530	..	2 750	2 590	3 010	2 840
Gsk	2 770	2 580	2 550	2 170	2 970	2 640
Ssk	3 310	2 590	..	–	2 170	2 170	..	2 690
Nn	–	2 100	2 120	–	..
Nö	–	–	–	–	2 100	..	–	..
<i>Hela riket</i>								
2003	3 100	2 980	2 690	..	2 440	2 460	3 130	2 680

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Areal skördad som grönfoder ingår ej.

2) Vid 15,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.12

Spannmål 2003. Totalskördar vid ekologisk odling, ton^{1,2}*Cereals. Total production in organic farming*

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	–	3 200	2 600
Gmb	1 700	5 600	3 400	1 900	..
Gns	13 000	7 300	2 300	..	3 200	16 000	4 100	3 900
Ss	20 500	9 300	1 800	..	8 300	28 100	2 400	4 800
Gsk	3 400	1 800	8 000	13 500	3 200	4 600
Ssk	3 100	1 500	..	–	4 900	8 100	..	2 500
Nn	–	10 100	2 800
Nö	–	–	–	–	5 900	..	–	..
<i>Hela riket</i>								
2003	44 000	25 500	7 000	..	49 200	76 100	12 900	18 400

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöstödd för ekologisk produktion. Areal skördad som grönfoder ingår ej.

2) Vid 15,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.13
Potatis och ärter 2003. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha och total skörd, ton¹

Potatoes and peas. Yield per hectare and total production in organic farming

Område	Matpotatis		Ärter ^{2,3}	
	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton
<i>Produktionsområden</i>				
Gss
Gmb	15 650	2 300	2 310	800
Gns	2 290	4 100
Ss	7 600	500	2 330	5 600
Gsk	7 250	800	1 610	900
Ssk	10 470	1 500	2 170	1 000
Nn	9 510	2 000	–	–
Nö	10 760	1 000	–	–
<i>Hela riket</i>				
2003	10 280	10 500	2 220	12 700

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöstöd för ekologisk produktion.

2) Vid 15,0 % vattenhalt.

3) Areal skördad som grönfoder ingår ej.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.14**Areal för ekologisk odling av trädgårdsprodukter i växthus och på friland 2002***Areas for ecological cultivated horticultural products in greenhouse and outdoor cultivation*

Avser företag med minst 0,25 hektar frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta

Figures for holdings with at least 0.25 hectares outdoor cultivation or at least 200 square meters greenhouse

Län	Växthusyta, kvm	Andel ekologisk växthusodling %	Frilandsareal, hektar	Andel ekologisk frilandsodling %
Stockholms	7 629	2,70	24,5	13,40
Uppsala	2 363	10,20	12,5	19,70
Södermanlands	7 507	11,20	5,7	1,90
Östergötlands	2 118	1,60	64,4	11,10
Jönköpings	1 310	3,10	12,7	5,00
Kronobergs	440	1,10	7,5	6,20
Kalmar	200	0,50	54	6,70
Gotlands	3 456	6,40	77,3	12,00
Blekinge	400	0,40	23,6	4,00
Skåne	3 751	0,20	175,3	2,50
Hallands	3 340	1,60	102,3	15,70
Västra Götalands	17 294	6,80	141,3	16,20
Värmlands	2 015	5,00	25	22,40
Örebro	1 485	3,30	25,1	13,90
Västmanlands	600	0,80	16,9	24,80
Dalarnas	3 818	9,20	74,6	55,80
Gävleborgs	1 720	3,30	14,6	18,90
Västernorrlands	566	1,30	19,3	20,80
Jämtlands	930	5,40	27,3	25,60
Västerbottens	720	1,00	13,6	23,50
Norrbottens	350	0,70	46,7	22,50
<i>Hela riket</i>				
2002	62 012	1,80	964,2	7,30
1999	101 749	3,10	640,4	5,20

Källa: Trädgårdsinventeringen 2003, Jordbruksverket.